

قانون کار

آسان برای مبتدیان

مؤلف : مهندس ابراهیم عقیقی

مدرس حقوق کار و

دانشجوی دکتری مدیریت بازرگانی

انتشارات آوای عدالت

چاپ ششم - ویرایش پنجم

۱۴۰۳

سرشناسه	:	عقیقی، ابراهیم، ۱۳۴۶ -
عنوان قرارداد	:	ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc.
عنوان و نام پدیدآور	:	قانون کار آسان برای مبتدیان/ تالیف ابراهیم عقیقی؛ ویراستار فریده عقیقی گرافیکست؛ نرگس عقیقی
وضعیت ویراست	:	ویراست ۵
مشخصات نشر	:	مشهد: آوای عدالت، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری	:	۸۸ ص.
شابک	:	978-600-96091-3-0
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
موضوع	:	کار و کارگری - قوانین و مقررات - ایران
موضوع	:	Labor laws and legislation - Iran
رده بندی کنگره	:	۱۲۷۰ KMH
رده بندی دیویی	:	۵۵۰۱/۳۴۴
شماره کتابشناسی ملی	:	۷۳۴۴۰۱۶

www.ketab.ir

ناشر: انتشارات آوای عدالت

قانون کار آسان برای مبتدیان

مولف: مهندس ابراهیم عقیقی

ویراستار: فریده عقیقی

طراح جلد: نرگس عقیقی

تیراژ: ۲۰۰ جلد

نوبت چاپ: ششم

سال چاپ: ۱۴۰۳

شماره شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۶۰۹۱-۳-۰

قیمت: ۱۵۰ هزار تومان

تلفن پخش: ۰۹۲۰۵۲۰۲۱۲۸ و پست الکترونیک: aghighi7561@yahoo.com

www.ketab-edalat.ir

این اثر مشمول قانون حمایت از مولفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است هرکس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مولف نشر یا پخش و یا عرضه کند و یا از عنوان و یا جلد و محتوای آن تقلید نماید مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

فهرست مطالب

مقدمه.....	۱۱
کلیات.....	۱۳
۱. کارگر کیست؟.....	۱۳
۲. کارفرما کیست؟.....	۱۳
۳. تبعیت حقوقی چیست؟.....	۱۴
۴. تبعیت اقتصادی چیست؟.....	۱۴
اختلافات ما بین کارگران و کارفرمایان.....	۱۴
۵. چه کسانی مشمول مقررات قانون کار جمهوری اسلامی ایران می باشند؟.....	۱۵
۵،۱. خویش فرمایان:.....	۱۵
۵،۲. پیمانکاران اعم از اشخاص حقیقی و حقوقی.....	۱۵
۵،۳. مدیران عامل و اعضاء هیأت مدیره شرکت های تعاونی و شرکت های خصوصی.....	۱۵
۵،۴. اتباع خارجی فاقد پروانه کار.....	۱۵
۵،۵. رانندگانی که با وسیله نقلیه متعلق به خود با شرکت های مسافربری یا آژانس ها و یا سایر اشخاص حقوقی و حقیقی همکاری می کنند.....	۱۵
۵،۶. وکلای دادگستری و مشاورین حقوقی در صورتی که بدون رعایت مقررات کارگاه و بدون حضور در کارگاه صرفاً براساس قرارداد حل و فصل دعاوی حقوقی را عهده دار باشند.....	۱۶

- ۵،۷. کسانی که در مناطق آزاد تجاری- صنعتی در واحدهای تولیدی، صنعتی و خدماتی شاغل هستند ۱۶
- ۵،۸. کارکنان نهادهای انقلابی ۱۶
- ۵،۹. کارگاههای خانوادگی ۱۶
- ۵،۱۰. مستخدمین کشوری و لشکری ۱۶
- ۵،۱۱. مشمولین مقررات خاص استخدامی ۱۶
- ۵،۱۲. کارکنان موسسات غیر تولیدی و خدماتی وابسته به آستان قدس رضوی ۱۶
- ۵،۱۳. افرادی که کار را به صورت افتخاری و تبرعی انجام می‌دهند و مزدی دریافت نمی‌نمایند ۱۶
- ۵،۱۴. افراد با سن کمتر از ۱۵ سال تمام ۱۶
- اختلافات ما بین کارگران و کارفرمایان ۱۶
- الف) اختلافات ناشی از اخراج: ۱۷
- ۱- اختلافات ناشی از اخراج موجه ۱۷
- ۱-۱) بازنشستگی کارگر: ۱۷
- ۱-۲) فوت کارگر: ۱۷
- ۱-۳) ازکارافتادگی کلی کارگر: ۱۸
- ۱-۴) استعفاء: ۱۹
- ۱-۵) فسخ قرارداد به نحوی که در قرارداد کار مدت نامعین ۲۰
- ۱-۶) قصور در انجام وظایف محوله یا عدم رعایت آئین نامه انضباط کار حسب نظر و تایید هیأت تشخیص و هیأت حل اختلاف: ۲۰
- ۱-۷) اتمام قرارداد: ۲۱

- ۲- اختلافات ناشی از اخراج غیر موجه: ۲۲
- ۲-۱ اخراج قبل از اتمام مدت قرارداد مدت معین: ۲۲
- ۲-۲ اخراج کارگر بدون دلیل در قراردادهای دائم: ۲۲
- ۲-۳ اخراج کارگر در قرارداد مدت نامعین: ۲۳
- اختلافات ناشی از حقوق و مزایا: ۲۴
- الف) اختلافات ناشی از حقوق و مزایای حین کار ۲۵
- ب) اختلافات ناشی از حقوق و مزایای پایان کار ۲۵
- الف) حقوق و مزایای حین کار: ۲۵
۱. حق السعی: ۲۵
۲. مزد: ۲۶
- ۲-۱ مزد ساعتی: ۲۶
- ۲-۲ کارمزد: ۲۶
- ۲-۳ کارمزد ساعتی: ۲۶
- ۱-۲ حقوق: ۲۸
- ۲-۲. حق مسکن: ۲۸
- ۳-۲. حق خواروبار ۲۸
- ۴-۲. حق عائله‌مندی: ۲۹
- ۵-۲. حق نوبت کاری: ۳۱
- ۶-۲. حق شب کاری: ۳۲
- ۷-۲. حق اضافه کاری: ۳۲
- ۸-۲. حق جمعه کاری: ۳۳
- ۹-۲. حق ماموریت: ۳۴

- ۲-۱۰. حق ایاب و ذهاب: ۳۵
- ۲-۱۱. عیدی و پاداش: ۳۵
- ۲-۱۲. سایر حقوقی که عرف کارگاه است: ۳۶
- ۲-۱۳. حق السعی ایام بلا تکلیفی: ۳۶
- ۲-۱۴. حق بیمه ایام کارکرد: ۳۷
- ب) حقوق و مزایای پایان کار: ۴۰
- ۱- حق سنوات (یا همان مزایای پایان کار): ۴۰
- ۲- حق ذخیره مرخصی ۴۰
- ۱- حق سنوات (مزایای پایان کار): ۴۰
- ۲- حق ذخیره مرخصی: ۴۱
- مراجع حل اختلاف ۴۴
- الف) هیأت تشخیص ۴۴
- ب) هیأت حل اختلاف ۴۶
- دیوان عدالت اداری ۴۹
- آئین دادرسی کار ۵۲
- کلیات ۵۲
- ابلاغ ۵۳
- جلسه رسیدگی ۵۴
- ادله اثبات دعوا ۵۵
- هشدار و تذکر یک قانون !!! ۵۸
- نحوه رسیدگی به تسویه حسابها و قراردادهای سفید امضاء در مراجع حل اختلاف ۵۸

۶۰	جدول کامل شده بسته دستمزد ۱۴۰۳
۶۱	فرم شماره ۱ تسویه حساب ماهیانه
۶۱	فرم شماره ۲ تسویه حساب حق سنوات وعیدی وپاداش سالیانه
۶۲	نمونه قرارداد کار مدت معین
۶۴	جدول مزد کارگران در سالهای ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳
۶۵	سوابق مولف

مقدمه

قانون کار جمهوری اسلامی ایران پس از اختلاف مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان در موارد متعدد در مجمع تشخیص مصلحت نظام مطرح و مشتمل بر ۲۰۳ ماده و ۱۲۱ تبصره در تاریخ ۱۳۶۹/۸/۲۹ به تصویب مجمع تشخیص مصلحت نظام رسید و در تاریخ ۱۳۶۹/۱۲/۱۴ جهت اجراء به وزارتین کار امور اجتماعی (سابق) و دادگستری ابلاغ شد

عدم آشنایی کارفرمایان و کارگران درخصوص مفاد قانون کار جمهوری اسلامی ایران همواره باعث بروز اختلافات و تنش‌هایی ما بین کارگران و کارفرمایان گردیده است که منجر به صدور دادخواست رسیدگی به خواسته‌های کارگران در مراجع حل اختلاف ادارات کار گردیده است که گاهی علیرغم صدور رأی قانونی در هیأت‌های تشخیص منجر به اعتراض کارگر و یا کارفرما و یا هر دو طرف دعوا به رأی صادره هیأت تشخیص و طرح مجدد در هیأت حل اختلاف گردیده است

از این رو ضرورت منبعی که بتواند نیازهای اولیه و عمومی کارگران عزیز و کارفرمایان شریف بخصوص مبتدیان را فراهم سازد دوجندان بود و نویسنده با تجارب تخصصی و آموزش‌های فراگرفته در کلاس‌های درس اساتید ارجمندی چون استاد جواد الهیان نویسنده کتب ارزشمند پرسش و پاسخ روابط کار و استاد حسین قبادی نویسنده کتاب ارزشمند آئین دادرسی کار با تقریر این کتاب سعی نموده به این نیاز اساسی و مهم پاسخی شایسته و در خور بدهد امید است این قلم با این گام کوچک نقشی موثر در کاهش اختلافات کارگران عزیز و کارفرمایان شریف و ارتقاء سطح دانش تخصصی و افزایش توانمندی‌های عمومی آنان داشته باشد. در خاتمه از کلیه عزیزانی که

با ارشادات و انتقادات و پیشنهادهای ارزنده برغناي این کتاب می‌افزایند صمیمانه تشکر می‌نمایم.

از فرد موفقی پرسیدند راز موفقیت تو چیست؟ گفت: جاده در جنگل دوشاخه می‌شد و من آن یک را برگزیدم که ناپیموده بود تمام تفاوت‌ها در همین است. امید است این کتاب که حاصل ۳۲ سال سابقه مستمر در امور مدیریتی و تخصصی و ۲۵ سال سابقه مستمر کارشناسی بخصوص در هیأت‌های حل اختلاف است و به نوعی تلفیقی از «علم و عمل» است بتواند در دانش‌افزایی جامعه هدف موثر باشد. انشاء الله

مهندس ابراهیم عقیقی

مدرس حقوق کار و دانشجوی دکتری مدیریت بازرگانی

www.ketab.ir